

DEBATT

Integriteten och datalagringen

Publicerat kl 10.48

Foto: Janneke Staaks (CC)

Minuterna efter beslut av chefen vet Säkerhetspolisens operatörer vem som ringt vem, vilka mobiler som befunnit sig inom en ett visst område vid en viss tidpunkt, vem som epostat vem eller försökt ringa vem.

Nils Funcke tycker att "rättsstat med överlevandsinsikt" bör begränsa sina egna möjligheter till integritetsbrott apropå att en utredning nu tillsatts efter EU-domen om datalagring.

Säkerhetspolisen har vad som inte kan beskrivas som något annat än direktaccess till teleoperatörernas system. Tappningen av systemen är omfattande. Polisen för ingen statistik, men utifrån uppgifter från enskilda operatörer handlar det i varje fall om minst 18 000 fall per år. Sannolikt betydligt fler.

Polisens tillgång till trafikuppgifterna är ett tvångsmedel. Tillsammans med till exempel husrannsakan, televlyssning, kroppsbesiktning, brevöppning behövs det för att förhindra eller klara upp brottslighet.

Utan tvångsmedel går rättsstaten under. Nävrätten tar över när grupper formar sina egna normer och regler. Den andra sidan av rättsstaten är att värna den enskildes integritet. Det kräver distinkta och begränsande regler och inte minst kontroll av de brottsbekämpande myndigheter som till exempel. Polisen och Tullverket.

Lagring av trafikuppgifter utgör i sig ett intrång i den personliga integriteten även om de inte ens kommer till användning. Men det är ofta först i efterhand man vet om en uppgift har betydelse och har den då inte sparats kan det utgöra skillnaden mellan att ett brott klaras upp

eller inte. Trafikuppgifterna har av statliga utredningar beskrivits som "fundamentala" för polisen.

EU-domstolen underkände i ett förhandsavgörande Sveriges avvägning mellan integritetsskyddet och intresset att bekämpa brott. Enligt domstolen är den svenska lagringen av elektronisk kommunikation för generell och odifferentierad. Att spara alla uppgifter om allas elektroniska kommunikation innebär att det går att dra precisa slutsatser om enskildas privatliv.

Men regeringen ger sig inte. Det bör enligt direktiven till en utredning inom ramen för EU-domstolens beslut "finnas ett utrymme för att i lagstiftning kunna ha tvingande regler för leverantörernas lagring". Samtidigt ska utredaren se över skyddet för den personliga integriteten.

Ekot: Utredning tillsätts efter besked om datalagring (16 februari)

Att samtidigt försöka tillgodose EU-domstolens stopp för generell lagring och samhällets intresse att bekämpa brott kan liknas vid att försöka hålla sig så väl med Gud att man inte stöter sig med Fan. Uppdraget har regeringen gett till ordföranden i Säkerhets- och integritetsskyddsnamnden, **Sigurd Heuman**. Det borgar för att integritetsfrågan, till skillnad mot tidigare utredningar och vad som kan utläsas av regeringens direktiv, kommer att stå i centrum.

För att få avlyssna telefonsamtal eller läsa e-posttrafik eller bedriva hemlig rumsavlyssning krävs tillstånd av domstol enligt rättegångsbalken. När det gäller trafikuppgifter görs ingen förhandsprövning. Polisen beslutar själv när den anser sig behöva uppgifterna.

Regeringen har med stöd av tidigare utredningar av "effektivitetsskäl" avvisat tankarna på en förhandsprövning för att få del av trafikuppgifter.

Det är inget godtagbart argument eftersom det sätter effektiviteten i brottsbekämpningen före integritetsskyddet. Det är sannolikt heller inte ett hållbart argument utan en fråga om organisation och den historiska erfarenheten att en rättsstat med överlevandsinsikt lägger begränsningar på sina egna möjligheter.

Att ålägga operatörerna att spara trafikuppgifter men stoppa polisens direkttillgång till uppgifterna. Det innebär en form av integritetsintrång men en domstols prövning i varje enskilt fall skulle vara en garant för att integritetskänsliga uppgifter bara lämnas ut när det finns ett påvisbart och starkt intresse att klara upp allvarlig brottslighet.

Det är sannolikt enda sättet för Heuman att samtidigt hålla både Gud och Fan på lagom gott humör.

Nils Funcke
frilansjournalist och fd sekreterare i Yttrandefrihetskommittén
<http://twitter.com/nilsfuncke>

Har du frågor eller förslag gällande våra webbtjänster?

Kontakta gärna Sveriges Radios supportforum där vi besvarar dina frågor vardagar kl. 9-17.

KONTAKTA WEBBSUPPORT

COPYRIGHT SVERIGES RADIO 2017

ANSVARIG UTGIVARE: CHRISTIAN GILLINGER

Besöksadress (sthlm) för Sveriges Radio AB - Oxenstiernsgatan 20 - 10510 Stockholm - växel: 08-784 50 00